

Kant

Kanta-utbildning om mun- och tandvård

FPA, Kanta-tjänster

15.9.2021

ta

Välkommen!

- Målet för utbildningen är att ge deltagaren grundläggande kunskaper om
 - Kanta-tjänsterna och Patientdataarkivet
 - De nationella verksamhetsmodellerna
 - Kanta-införandeprocessen

Dokumentation, sf-ersättningar, åtgärds-koder, tandläkararvoden tas inte upp i den här utbildningen

- Utbildning om dokumentation inom munhälsovård (inspelning 3.2.2021):
 - Strukturerad dokumentation inom mun- och tandvården, åtgärds-koder, tandläkarnas arvodeskoder
 - [Mun- och tandvård - Informationshantering inom social- och hälsovården - THL](#)

Utbildningens innehåll

- Allmän översikt över Kanta-tjänsterna
- Kanta-tjänsterna ur mun- och tandvårdens synvinkel
- Införande av Patientdataarkivet
- Patientdataarkivets verksamhetsmodeller inom mun- och tandvården
- Arkivariens uppgifter och användargränssnittet
- Mun- och tandvårdsuppgifter på Mina Kanta-sidor

Allmän översikt över Kanta-tjänsterna

Kanta

KANSALAISET

Pääsy 24/7 omiin tietoihin ja Omakannan palveluihin. Omakanta on kansalaisen ikkuna Kantaan.

SOTE-AMMATTILAISET

Kanta sote-ammattilaisten työn tukena. Käyttö asiakas- ja potilastietojärjestelmien kautta.

APTEEKIT

Tiedot apteekkihenkilökunnan käytössä. Apteekkitietojärjestelmä näyttää reseptit.

MUUT TOIMIJA

Todistukset ja lausunnot, Traficom ja Kelan etuudet. Tiedon toisiokäyttö, esim. tutkijat ja päättäjät.

Tiedon tallentuminen Kantaan

Kanta

Sote-ammattilaiset kirjaavat

potilastietojärjestelmät

Kanta kokoaa kaiken tiedon

Vilka uppgifter finns i Kanta

Patientdataarkivet

- Vårduppgifter i journalhandlingarna, bl.a.
 - journaltexter
 - uppgifter om undersökningar (t.ex. labb, bilddiagnostik)
 - intyg och utlåtanden
- Samtycken, förbud, viljeyttringar
- Sammanställningar av centrala hälsouppgifter (t.ex. riskinformation, diagnoser)

Klientdataarkivet för socialvården

- Basuppgifter om klientrelationen
 - Klienthandlingar, bl.a.
 - klientjournaler
 - socialvårdens beslut och utlåtanden
 - bedömningar av vårdbehovet och klientplaner
- Samtycken, förbud, viljeyttringar

Recepttjänsten

- Uppgifter om expedieringar av recept på apoteken
- Begäranden om receptförnyelse
- Korrigeringar och makuleringar av recept
- Apotekens reserveringar av recept för expediering
- Expedieringar av recept som gjorts utomlands

Mina Kanta-sidor

- Hälsö- och sjukvårdsuppgifter och recept
- Donationsvilja och livstestamente
- Samtycke och förbud
- Logguppgifter om utlämnande av hälso- och sjukvårdsuppgifter
- Skötsel av ärenden för någon annan
- Uppgifter kunden själv lagrat bland uppgifter om välbefinnande

Datalagret för egna uppgifter

- Mätvärden
- Förhandsuppgifter som medborgaren själv meddelat
- Förfrågningar och svar

Arkivet över bildmaterial

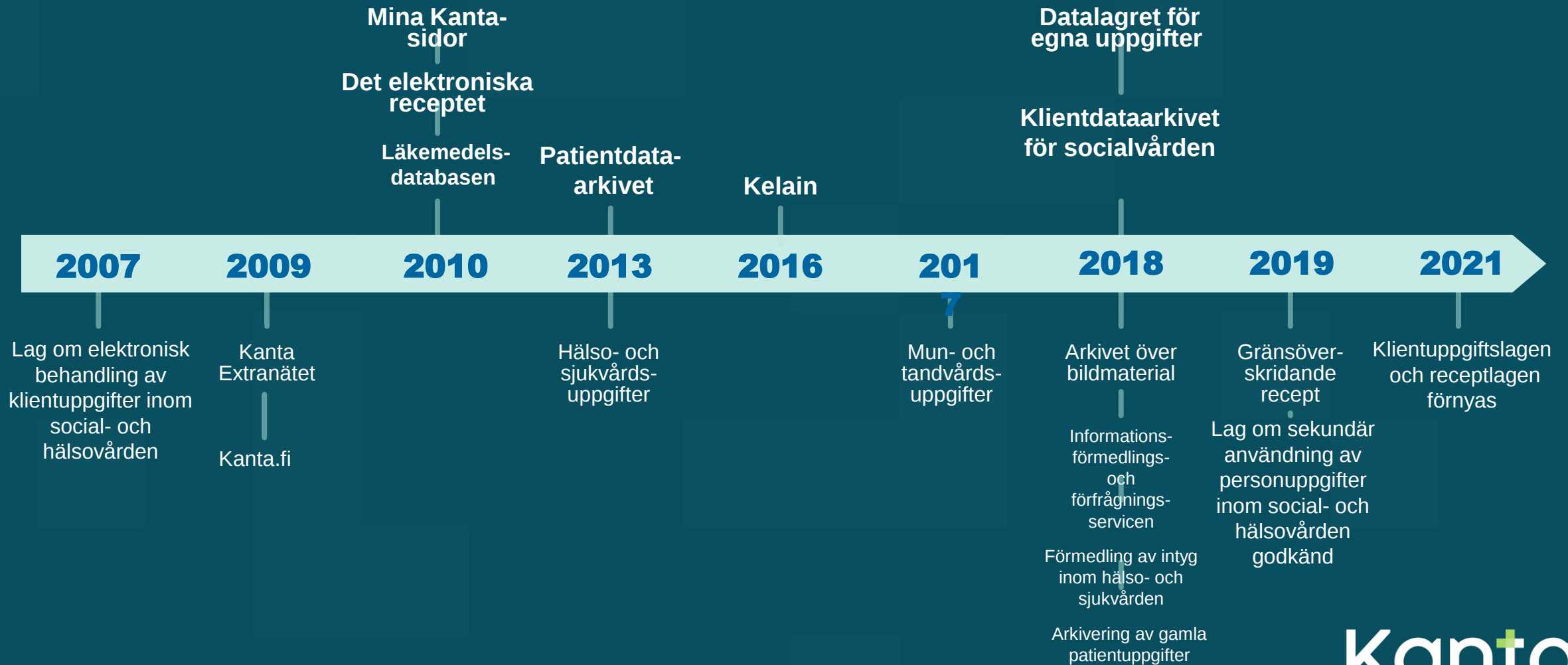
- EKG- och bilddiagnostiska undersökningar

Läkemedelsdatabasen

- Basuppgifter om preparaten
- Uppgifter om läkemedelsutbyte
- Priser
- Uppgifter om utbytbarhet

Utvecklingen av Kanta

A man with dark, wavy hair, wearing a black corded sweater, is smiling and looking towards a woman. The woman, seen from the side, has blonde hair and is wearing a brown textured sweater. They are both looking at a laptop screen. The background is a cozy room with a light blue wall, a potted plant, and several framed pictures and posters. A small pink flower arrangement is on the laptop. The text "Fördelar med Kanta" is overlaid in the center.

Fördelar med Kanta

Kanta

Via Mina Kanta-sidor har medborgarna tillgång till sina hälso- och sjukvårdsuppgifter 24/7.

- Uppgifterna är tillgängliga även vid byte av vårdinstans eller boningsort
- Hälso- och sjukvårdsuppgifterna samt tillhörande information är i trygga händer
- Möjlighet att hantera och begränsa sina egna uppgifter
- Enhetliga och likvärdiga tjänster som är lika för alla

Att uppdaterad information finns tillgänglig på ett och samma ställe tryggar en högklassig och säker vård.

- Bättre integrerade vårdkedjor, när klient- och patientuppgifter som antecknats både inom den privata och offentliga hälso- och sjukvården finns i Kanta
- Information om kundens situation som helhet
- Förenklar djungeln av system och krav
- Ju fler professionella som använder Kanta, desto högklassigare och patientsäkrare är vården

Kanta-tjänsterna ur mun- och tandvårdens synvinkel

Läget i fråga om införandena inom mun- och tandvården

- Personuppgiftsansvariga som arkiverar vyerna HAM (TAND) och HAMK (FTAND) 1.8.2021:
 - 134 personuppgiftsansvariga inom offentliga sektorn
 - 572 privata mun- och tandvårdsorganisationer
 - 637 självständiga yrkesutövare

Läget, datum.	Totalt aktörer som producerar TAND- och FTAND-uppgifter	Offentliga aktörer	Privata aktörer (privata +självst. yrkesutövare)
1.8.2021	1343	134	1209 (572 + 637)

Kanta-tjänsterna ur mun- och tandvårdens synvinkel

- Inom mun- och tandvården sparas strukturerade journal- och statusuppgifter i Patientdataarkivet. (vyerna SUU/MUN, HAM/TAND och HAMK/FTAND)
- Uppgifterna sparas med det egna patientdatasystemet.
- Den yrkesutbildade personen ser via sitt eget patientdatasystem uppgifter som sparats på annat håll, under vissa förutsättningar
- Den yrkesutbildade personen inom mun- och tandvården ser via Kanta också andra hälso- och vårduppgifter som dokumenterats på annat håll
- Kunden/patienten ser via Mina Kanta-sidor uppgifter som lagrats i Patientdataarkivet

Kanta-tjänsterna ur mun- och tandvårdens Kanta synvinkel

- Tjänstetillhandahållare inom mun- och tandvården kan utnyttja bl.a. följande funktioner i Patientdataarkivet:
 - **Fullmakt för köpta tjänster**
 - Lagring och förmedling av intyg och utlåtanden
 - Lagring av bilddiagnostiska handlingar
 - **Skötsel av ärenden för minderåriga**
 - [Patientdataarkivet - Systemutvecklare - Kanta.fi](#)

Fullmakt för köpta tjänster

- Inom mun- och tandvården används köptjänster av olika typ och i framtiden kommer användningen av köptjänster sannolikt att öka
- Kanta-tjänsternas fullmakt för köpta tjänster gör att vårduppgifter som producerats inom en köpt tjänst kan levereras till anordnaren enklare och snabbare, när uppgifterna med stöd av fullmakten kan sparas direkt i anordnarens patientregister
- Fullmakten för köpta tjänster ska också vara implementerad i det egna patientdatasystemet
- [Fullmakt för köpta tjänster - Professionella - Kanta.fi](#)

Skötsel av ärenden för minderåriga

- Skötsel av ärenden för någon annan betyder att sköta ärenden för en annan person.
- För att ha rätt att göra detta krävs vårdnad, fullmakt eller beslut om intressebevakning.
- Det blir möjligt att sköta ärenden för barn över 10 år vart efter som hälso- och sjukvårdsorganisationerna gör ändringar i sina egna patientdatasystem.
- När ändringarna är gjorda bedömer en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården i en vårdssituation den minderårigas beslutsförmåga och sparar i patientdatasystemet den beslutsförmögna minderårigas vilja beträffande utlämnande av uppgifter till vårdnadshavarna.
- [Sköta ärenden för någon annan - Professionella - Kanta.fi](#) [Asiointi alaikäisen puolesta - Kansalaiset - Kanta.fi](#)

Införande av Patientdataarkivet och utvidgning av användningen

Kan
ta

Införande av Patientdataarkivet och utvidgning av användningen

- Social- och hälsovårdspersonal som använder Kanta-tjänsterna ska behärska grunderna för strukturerad dokumentation och de nationella verksamhetsmodellerna och verksamhetssätten.
- Införanden görs årligen i tre införandeperioder
- De som anmält sig till en införandeperiod får centraliserat stöd och handledning från FPA
- Också den egna patientdatasystemleverantören erbjuder stöd
- [Införandet av Kanta-tjänsterna - Professionella - Kanta.fi](#)

Stöd vid införandena

- I samband med varje period erbjuds ett förberedande möte samt utbildningar om verksamhetsmodeller och verksamhetssätt
- [Framtida Kanta-möten - Professionella - Kanta.fi](#)
- Kundtjänsten kanta@kanta.fi
- Verksamhetsmodeller, egenkontroll och dokumentation: sotetiedonhallinta@thl.fi

1

Beredskap för införande

- Tillstånd och registeruppgifter är i skick.
- Är patientdatasystemet kompatibelt med Kanta?
 - Ja. Aktörer inom social- och hälsovården är skyldiga att ansluta sig. (Systemets Kanta-kompatibilitet kan kontrolleras hos systemleverantören.)
 - Nej, långtidsarkiveringen av patientdata ordnas inte elektroniskt. Ibruktagningen är frivillig och förutsätter anskaffning av ett Kanta-kompatibelt system.

2

Inledning av processen

- Val av anslutningsmodell
 - Direkt anslutning
 - Gemensam anslutning (tillsammans med annan servicegivare, huvudanslutaren organiserar anslutningen)
- Ibruktningsplan
 - Anslutaren + systemleverantören
 - Tidsscheman, faser, resurser, utbildning, kommunikation
 - Systemleverantörens stöd för ibruktagningen
- Anmälan till ibruktningsfas

3

Förberedelser

- Tillbörliga datasäkerhets- och dataskyddsrutiner
- Plan för egenkontroll
- Personalens kunnande
 - Utbildningsmaterial
 - Dokumenteringsrutiner
 - Nationella verksamhetsmodeller
- Certifikatkort
- Deltagande i det gemensamma förberedande mötet för ibruktagningarna
- Deltagande i utbildningar

4

Administrativa åtgärder

- Åtgärder i Kanta Extranät senast 2 veckor före ibruktningsprovet
 - Ansökan om anslutning till Patientdataarkivet
 - Servicebeskrivning för Patientdataarkivet (godkännande)
 - Förbindelse till att bli kund hos Kanta-tjänsterna (om det är fråga om ibruktagning av den första Kanta-tjänsten)

5

Ibruktningsprov och rapportering

- Ibruktningsprov
 - I samarbete med systemleverantören
 - Resurser, tidsscheman
- Provet görs med ett testfall enligt anvisning
- Ett lyckat prov rapporteras till FPA
- Produktionsbruk kan inledas

6

Produktionsbruk

- Upprätthållande av datasäkerhets- och dataskyddsnivå
- Aktiv logguppföljning
- Uppdatering av personalens kunnande
- Åtgärder vid störningssituationer
- Uppföljning av service- och störningsmeddelanden
- Beaktande av ändringssituationer
- Användarsupport

Patientdataarkivets
verksamhetsmodeller
inom mun- och
tandvården

Kan
ta

”Varför ser jag inte mitt barns tandvårdsuppgifter på Mina Kanta-sidor?”

”Vilka uppgifter kan tandhygienisten se på Mina Kanta-sidor?” Kan man efteråt se vem som har läst uppgifterna och när?”

”Hur kan jag få reda på varför min tandläkare har läst mina uppgifter många gånger?” Jag har varit på granskning och fått en visdomstand utdragen, och min tandläkare har läst uppgifter om operationen av mitt ben, vilket inte borde ha någonting med saken att göra.”

Verksamhetsmodeller

- Nationellt enhetliga verksamhetsmodeller och verksamhetssätt säkerställer att klient- och patientdatasystemen samt Kanta-tjänsterna används på ett informationssäkert sätt och att uppgifterna kan utnyttjas mellan olika tjänster och aktörer.
- Verksamhetsmodeller och verksamhetsmetoder - Informationshantering inom social- och hälsovården – THL
- Verksamhetsmodeller för Patientdataarkivet (kanta.fi)

Kanta-information

- Patienten kan inte förbjuda att hans eller hennes handlingar arkiveras i Patientdataarkivet
- Användning av uppgifter i arkivet förutsätter att patienten har fått Kanta-information
 - Patienten ska informeras om Kanta-tjänsterna, de uppgifter som finns lagrade där och möjligheterna att begränsa utlämnandet av uppgifter
 - I samband med att förbud meddelas ska patienten informeras om konsekvenserna

Samtycke 1/2

- Uppgifterna i Patientdataarkivet är utan samtycke tillgängliga för den personuppgiftsansvarige som sparat uppgifterna
- Användningen av patientuppgifter som finns lagrade i Patientdataarkivet vid andra verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården förutsätter patientens samtycke
- Användningen av patientuppgifter förutsätter också alltid en vårdrelation eller någon annan saklig anknytning till patienten
- I och med den nya kunduppgiftslagen ändras termen samtycke till **tillstånd för utlämnande**

Samtycke 2/2

- Samtycke meddelas skriftligt, antingen vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården som antecknar det i patientdatasystemet eller på Mina Kanta-sidor
- Samtycke kan meddelas eller återkallas när som helst och gäller tills vidare
- Omfattar alla uppgifter som redan finns i arkivet och som lagras där senare
- Om samtycke saknas lämnas inga uppgifter ut från Patientdataarkivet till andra personuppgiftsansvariga

Förbud

- Samtyckets omfattning avgränsas genom förbud
- Genom de meddelade förbuden förhindras utlämnande av uppgifter till andra personuppgiftsansvariga
- Ett förbud förutsätter inte samtycke – inom den offentliga hälso- och sjukvården kan man utan att först ha gett sitt samtycke begränsa utlämnandet av uppgifter inom sjukvårdsdistriktets gemensamma register eller förbjuda att uppgifterna används även i en nödsituation
- I den organisation som dokumenterat uppgifterna visas de som förut, trots förbudet

Journalanteckningar

- Uppgifter som rör patientens vård dokumenteras i patientdatasystemet, i den elektroniska patientjournalen
- En handling som användaren skapat och som producerats och sammanställts av patientdatasystemet sparas automatiskt i Patientdataarkivet när dokumentationen är klar
- Journalanteckningar ska göras utan dröjsmål, senast inom fem dygn efter att patienten har avlägsnat sig från mottagningen eller servicehändelsen i övrigt avslutats.
- Det rekommenderas att handlingar sparas i Patientdataarkivet omedelbart när de är klara

Servicehändelse

- Inom mun- och tandvården är i regel varje besök en separat servicehändelse
- I servicehändelsen dokumenteras alla undersökningar, åtgärder och andra anteckningar som tidsmässigt hänför sig till den
- Till samma servicehändelse kopplas också handlingar som blir klara efter besöket (t.ex. utlåtanden).

Hämtning och läsning av journalhandlingar

- Det är fråga om **utlämnande av en handling**, när man från Patientdataarkivet hämtar handlingar som har producerats av en annan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård
- Professionell hälso- och sjukvårdspersonal hämtar och läser via sitt eget patientdatasystem uppgifter som dokumenterats av andra personuppgiftsansvariga och lagrats i Patientdataarkivet
- I patientdatasystemet kan man avgränsa hämtningen av uppgifter till de handlingar som är av betydelse för patientens vård.
- Hämtning av uppgifter från Patientdataarkivet förutsätter alltid en vårdrelation eller någon annan saklig anknytning till patienten

■

Fördröjning av handlingar på Mina Kanta-sidor

- I regel visas sparade handlingar för medborgarna på Mina Kanta-sidor så fort de har sparats i Patientdataarkivet
- I speciella situationer kan visningen av en handling fördröjas för viss tid eller varaktigt
- Den yrkesutbildade personen bedömer hur lång fördröjningen ska vara i det enskilda fallet

”Min spruckna tand lagades, diagnosen verkar konstig. På Mina Kanta-sidor står diagnosen Z87.1 Sjukdomar i mag-tarmkanalen i den egna sjukhistorien. Har fel persons uppgifter antecknats i mina uppgifter/är det fråga om en felaktig anteckning/sådana sjukdomar har inte konstaterats/hur kan jag få uppgiften raderad från Mina Kanta-sidor?”

Rättelse av felaktiga anteckningar

- Felaktiga eller onödiga uppgifter ska utan onödigt dröjsmål rättas, strykas eller kompletteras
- Rättelser kan göras på grund av tekniska fel så som skrivfel, eller när patienten kräver det
- Den tjänstetillhandahållare inom hälso- och sjukvården som producerat handlingen ansvarar för att rätta och/eller makulera handlingen
- Utgångspunkten är att rättelsen görs av den person som gjort den ursprungliga anteckningen
- Patientdatasystemet och Patientdataarkivet sköter om att den rättade handlingen sparas och versioneras så att följande användare ser den senaste, rättade versionen av handlingen.

Skötsel av ärenden för minderåriga

- Vårdnadshavare ser på Mina Kanta-sidor uppgifter om sina barn som är under 10 år.
- För vårdnadshavare till barn som är över 10 år kan uppgifter visas sedan när hälso- och sjukvårdsorganisationens patientdatasystem ger möjlighet att sköta ärenden för minderåriga
- Minderåriga har möjlighet att påverka visningen av deras uppgifter för vårdnadshavarna på Mina Kanta-sidor
- Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården bedömer att en minderårig har förmåga att besluta om sin vård, har den minderåriga rätt att förbjuda att uppgifterna om besöket visas för vårdnadshavarna
- Beslutsförmågan bedöms separat vid varje enskilt besök
- Bedömningen påverkas av barnets ålder, mognad och orsaken till vårdbesöket
- [Sköta ärenden för någon annan - Professionella - Kanta.fi](#)
- [Utvärdering av en minderårigs beslutsförmåga inom hälso- och sjukvården - Barn, unga och familjer – THL](#)
- [Kelan verkkokoulu: Kirjaudu sivustoon](#)

Kanta-arkivariens uppgifter och användargränssnittet

”Varför syns inte mitt besök på Mina
Kanta-sidor?”

Kanta-arkivariens uppgifter

- Organisationen bestämmer själv vem den utser till arkivarie
 - I praktiken ska den person som utses ha tillräckliga kunskaper om Kanta-tjänstehelheten och om dokumentation av klient- och patientuppgifter
 - Arkivarien ska ha ett certifikatkort
- Huvudregeln är att arkivarien endast har rätt att behandla uppgifter som finns i den egna organisationens register

Arkivariens användargränssnitt

- Arkivariens användargränssnitt är ett webbaserat användargränssnitt som erbjuder en vy över den personuppgiftsansvariges uppgifter i Patientdataarkivet
- Huvudsyftet med Arkivariens användargränssnitt är att underlätta utredningen av fel
- [Arkivariens användargränssnitt Bruksanvisning för Kanta-arkivarier](#)
- [Arkivariens användargränssnitt - Professionella - Kanta.fi](#)

Arkivariens roll i problemsituationer

- När en patient/klient inte hittar anteckningar eller uppgifter om ett besök på Mina Kanta-sidor
 - kontrollerar arkivarien att uppgifterna har arkiverats på behörigt sätt i Patientdataarkivet och om de dokumenterade uppgifterna syns på Mina Kanta-sidor
- Arkivariens användargränssnitt används för makulering av felaktiga uppgifter endast i den händelse att det patientdatasystem som producerat handlingen inte längre är i aktiv användning eller existerar.

Mun- och
tandvårdsuppgifter på
Mina Kanta-sidor

Kan
ta

Mun- och tandvårdsuppgifter på Mina Kanta-sidor

- Mina Kanta-sidor och mun- och tandvård – information för hälso- och sjukvårdspersonal: [Mina Kanta-sidor och mun- och tandvård](#)

Utbildningar och inspelningar

- På Kanta-tjänsternas utbildningssidor finns uppdaterad information om utbildningar: [Kanta utbildningar och möten - Professionella - Kanta.fi](#)

Tack!

FPA, Kanta-tjänster

kanta.fi

 @kantapalvelut